

ASLI TOHUMCU • Ölü Reşat

ASLI TOHUMCU Aralık 1974'te Leverkusen'de doğdu, Bursa'da büyüdü. İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrenimi gördü; çeşitli yayınevlerinde editörlük, TRT 2'de sunuculuk ve danışmanlık yaptı; kitap ekleri çıkardı. 2003'te *Abis*, 2006'da *Yok Bana Sensiz Hayat*, 2010'da *Şeytan Geçti ve Taş Uykusu*, 2014'te *Ölü Reşat*, 2017'de *Sevil de Sevmé* (Seyhan Argun'un çizgileriyle), 2018'de *Durmadan Leyla*, 2020'de *Kötü Kalp* ve 2022'de *Cevizin Şarkısı* adlı kitapları yayımlandı. Kutlukhan Kutlu ile 2015'te *Güçoburlar* adlı derlemeyi ve 2018'de *İstanbul: 2099* adlı antolojiyi hazırladı. Kitapları çeşitli dillere çevrilen Tohumcu, *Kadın Öykülerinde İstanbul*, *İstanbul Sokakları (101 Yazardan 100 Sokak)* ve *Merhaba Asker* adlı derlemelere öyküleriyle katkıda bulundu. Çocuklar için *Bolbadım Günlükleri*, *Eksimus Serüvenleri*, *Karadankaçanlar*, *Dünyayı Döndüren Kız*, *Üç, İkiii, Birr*, *Ateş!*, *Hışır Hışır Kırt Kırt*, *Herkesin Evine Döndüğü Gün*, *Benim Babam Kötü Örnek* ve *Öyle Değil, Böyle!* adlı kitapları yazdı. Kızı Tomris'le İstanbul'da yaşıyor.

Doğan Kitap, 2014 (1 baskı)

İletişim Yayınları 3250 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 576

ISBN-13: 978-975-05-3427-0

© 2023 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2023, İstanbul

EDITÖR Duygu Çayırıcıoğlu

KAPAK ve KAPAK İLLÜSTRASYONU Seda Mit

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Leylâ Tezer

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devkaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ASLI TOHUMCU

Ölü Reşat

*Beni ve sevdiklerimi esirgeyen ve yařatan Bursa'ya...
Bütün ölmüşlerimin ruhuna...*

1. teknil

Derler ki; bu, bir nebze hissi, bir nebze de güldürücü nesre konu edilen nevi şahsına münhasır “velet” doğduğu dakika, mahallenin meşhur Deli Arifi, değme dansözleri aratmayacak ustalıklı göbek atmaya koyulmuş. Ahali, kırk küsur yıllık ömrünü, mahallenin çatısı haline gelmiş yaşlı çınarın yer üstüne taşan kökleri arasında, gölgenin ikizi gibi sessiz, üstelik kıpırtısız geçirmiş bu meczubun hareket geçmesinin şaşkınlığını yaşarken dahi, yüce Rabbimizin sual olunmayacak bir acayip hikmetinin, hayli yakınlarda bir yerlerde tecelli ettiğini anlamış. Yoksa o dakikaya kadar, Hüdavendigâr Vilayeti'nin Kiremitçi Mahallesi'nde sıradan bir günmüş.

Mana veremediği, hatta meczup dahi olsa bir erkeğe yakıştıramadığı bu pek sulu karşılama, ilk ve çok sonraları tek olduğu anlaşılacak oğluna kavuşmasının sevincinin içine edilen taze baba Hafız Mehmet'in yakası açılmadık küfürleriyle sıyrılmış mahalleli şaşkınlığından. Esnafın kafası teker teker, ancak alışkanlıkla geliştirilmiş bir hızla dükkânların içlerine çekilmiş. Loğusanın bir çift terliğinin tekini, yi-

ne Hafız Mehmet'in iriyarı ve nasırlı eliyle pencereden fırlatması da bu tutumda etkili olmuş.

Aynı ailenin bir başka ferdinin, Hafız Mehmet'in üç yaş küçük erkek kardeşi Barut Raşit'in, yine böyle istenmedik bir şekilde tadının kaçtığı mutlu bir gününde, evdeki bütün eşyayı, yükte ya da pahada ağır veya hafif ayırt etmeden sokağa fırlatması ve bu vakayla verilen elim zayıat hatırlardan çıkmamışmış henüz çünkü. Evinde çalıştırdığı dikiş makinesi gece gündüz susmuyor diye, çiftenin sesini bastırma niyetiyle, yine bu Barut Raşit'in kahvenin önüne getirttiği esmerler klarnet ve darbuka çalarken vurduğu Bahtıkara Mustafa yüzünden, evvelce bir süre Bursa Cezaevi'nde, üstelik sorunsuz yattığı da herkesçe bilinirmiş.

Hafız Mehmet, göbek adını Reşat koymuş Adnan isimli bu oğlanın ve loğusanın ter kokan, çoktan yer bezi olması gereken geceliğinin yakasına bir Reşat altını takıp, sağ elinin parmaklarıyla kafasının havaalanı gibi açık tepesindeki teri aldıktan sonra, bir Kulüp sigarası daha takmış etli dudaklarının arasına. Hafız Mehmet sigarasından ilk tatlı nefesi çekerken, loğusa ayakaltından kaldırılarak, yenidoğan temiz, beyaz bir ketene sarılmışmış bile. Hafız Mehmet sevinçten oracıkta ölecek gibi salarken burnundan Kulüp'ün dumanını, haklı nedenlerle göbek adı kendisinden gizlenecek olan gözü açılmamış veledin suratında, az önce pek acayip ve anlam vermesi imkânsız bir olaya şahit olmuşçasına ekşi bir ifade belirmiş. Oğlanın ifadesini sigara dumanının acılığına veren ev halkı taze babayı o saniye evden kışkıışlamış.

Yaz kış olduğu gibi bu defa da, çizgili pijamasının üstüne geçirip bej rengi gömleğiyle fûme rengi takımını, öptükten sonra annesi, hani şu, Kiremitçi Mahallesi'nin medarı iftiharını, Romanya'dan üzümün keçimemesi denen bir cinsi ile tee Semerkant'tan ipekböceği tohumuyla memlekete dönerek ziraat literatürüne giren, ancak sonradan suratına karşı

“Dönmez olaydın!” denecek Ali Efendi’nin zevcesi Fahriye Hanım’ın elini, soluğu Avcılar Kulübü’nde almış.

Kulübe girerken az önce yaşananlardan yana siniri henüz yatışmadığından, milleti tıraş edeyim derken yaşlılık nedeniyle gırtlak kesmeye başlayan babasından dükkânı devraldığı için pek bir havalara giren Berber Halil’in, “Nasılsın baba?” sorusuna, “Anana sor,” diye karşılık vermekte beis görmeyince, kulüpte heyecanlı bir hareketlilik yaşanmış. Esnaf, hangi gırtlaktan çıktığı belirsiz, “Kulüp’te kavga var!” çıığı üzerine dükkân içlerinden fırlayıp kulübün camlarında birikmiş. Gürültüyle irkildiği yetmezmiş gibi fırçayı tutan eli izdihamın ortasında kalan tabelacı Tırsak Nuri, Terzi Medet’in ön camına Tepzi Medet yazınca yanlışlıkla, şenlik ayyuka çıkmış. Dükkânının önünden her geçişinde, Terzi Medet’in Adnan’a yorgan iğnesi batırmaya yeltenmesi bu sebeptenmiş. Demirci Pehlivan, Marangoz Kütük Rıfkı, Süpürgeci Kirloş Hakkı, Bakkal Kırtık Celal’in ise oğlanla bir sorunları yokmuş.

Mahalledeki tek hasımları, Tepzi Medet ile Avcılar Kulübü’nde çayına kahvesine iskambil oynarken ruhani kimliğinden beklenmeyecek bir coşkuya kapılan, zaman zaman da kâğıt saklayan Hafız Mehmet hakkında atıp tutan Kiremitçi Camii’nin imamı Sabri Efendi imiş. Hafızalara “Anana sor” olayı şeklinde kazınan bu hadiseden sonra tıraşını Kapalıçarşı’daki Salih Berber’den başka kimseye yaptırmamış Hafız Mehmet. Dışarlık giysileri için de, Adnan’ın sünnet düğünü sırasında yaşanacak elim bir vukuata kadar, yine Kapalıçarşı’da, ağzına her geleni pattadanak söylemesiyle ünlü Terzi Dandan Mustafa’ya gider olmuş.

Reşat Adnan’ın, Avcılar Kulübü’nden gelmesi muhtemel herhangi bir gürültüyü bastıran ağlaması, ne ebenin ne babaannesini Fahriye Hanım’ın kucağında, ancak ve ancak on üçünde evlendirilmiş on sekizindeki anası Mürşide’nin me-

mesinde kesilmişken, mahallede Kesmeşekerler diye nam salmış, fakat tadına kimselerce bakılmamış kız kardeşlerin büyüğü, odanın taşlığa açık kapısından teklifsizce dalmış içeri.

Bu kız kurusu civarın müneccimi ya bir nevi, yenidoğanın suratına bakar bakmaz, anın hassasiyetini umursamadan bombayı patlatmış: “Birilerinin sırasını çalmış ayol bu! İflah olmaz hiç.”

Loğusaya geçici tahsis edilmiş, aslında Fahriye Hanım’ın karargâhı olan odada bulunanlar ürperirken bu felaket haberiyle, Mürşidanım suratını öyle bir buruşturmuş ki yüzünün coğrafyası bir daha aydınlanmamış. Bu korkunç havadisi vermesi yetmemiş gibi, üstüne, “Ölü sevici,” diyerek bir de loğusanın göğsüne tükürünce büyük Kesmeşeker, yaka paça evden atılmış. Ancak atılırken de, atılmasını izleyen günlerde de elbette boş durmamış. Ahali, duyduk duymadık dememiş, Hafız Mehmet’in taze eniğinin, yüce Rabbimizin ruhlarımızı vücutlarımıza üflediği melekler katındaki o kutsal odasında bir hınzırlık yapıp birinin sırasını çaldığını kulağın kulağına yaymış.

Kadın erkek, hikâyeyi her duyan, tövbe istiğfar ettikten hemen sonra, Yaradan’ın hepimizin bahtını inşa eden gücüne karşı gelen oğlanın sonunun hayır olamayacağını fısıldamış havadisi getirene. Oğlana “Ölü Reşat” lakabının takılması, büyük Kesmeşeker’in loğusanın göğsüne tükürürken sarf ettiği cümleden midir, ahalinin kendi marifeti midir bilinmez; ancak lakap, genişleyen ailenin kulağına kadar gitmişse de, “Ölü Reşat”, hikâyesi bilinmeyen bir bahtsız oğlan şeklinde yer etmiş, bu hadiseden sonra sadece “Adnan” diye çağrılan oğlanın zihninde.